

Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeye Yönelik Metaforik Algıları

Preservice Teachers' Metaphorical Perceptions Towards To Cheat

Sibel Gürbüzöglü Yalmancı*, Solmaz Aydın**

Özet

Çalışmada, öğretmen adaylarının kopya çekme kavramına yönelik sahip oldukları metaforik algılarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği ile Sınıf Öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 68 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada, nitel araştırma yöntemi içerisinde yer alan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Veriler her öğretmen adayının “Kopya çekmek..... gibidir; çünkü.....” cümlesini tamamlamasıyla elde edilmiştir. Öğretmen adayları “kopya çekmek” kavramıyla ilgili olarak 45 farklı metafor üretmiştir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından dört kavramsal kategori altında toplanmıştır. Ayrıca her iki anabilim dalındaki öğretmen adaylarının dört tane ortak metafor ürettiği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: kopya çekme, metafor, metaforik düşünce, öğretmen adayları.

Abstract

The purpose of this research is to reveal the metaphoric perception of teachers' candidates about cheating concept. The sample of the research has been comprised of 68 preservice Science and Elementary teachers of in Education Faculty. Qualitative research methods were used covered phenomenology . Content analysis was used for data analysis. The data of the research has been acquired through completing the following sentence for each candidate teachers; “Cheating is like; because” Teachers' candidates have produced 45 different metaphors concerning cheating concept. These metaphors have been united under four conceptual categories in terms of their common qualities. Candidate teachers who have been studying in both departments produced four common metaphors.

Keywords: cheating, metaphor, metaphoric thought, candidate teachers

* Yrd. Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, e-posta: s.g.yalmanci@gmail.com

** Yrd. Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, e-posta: solmazaydn@gmail.com

Giriş

Metafor, bir noktayı başka bir noktadan anlamak olarak ve bunu tecrübe etmek olarak açıklanabilir (Lakoff and Johnson, 2003). Bireyler kendilerinin ve karşılarındakilerinin duygu ve düşüncelerini tanımlarken, yaşam algılarını, dünyayı ve kendilerini algılama biçimlerini ortaya koymada önemli bir yer tutan metaforları kullanmaktadırlar (Girmen, 2007). Böylece metaforlar bir düşünce kaynağı oluştururlar (Martinez, Souleda and Huber, 2001).

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük (2005)'te kopya çekmek, sınavlarda soruları cevaplamak için gizlice bir kaynağa bakmak veya bir kimseye gizlice yardım etmek olarak ele alınmıştır. Kopya çekmek her ülkede bir eğitim sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kopya çekme eylemine öğrencinin olduğu ortamlarda rastlanmaktadır (Semerci ve Sağlam, 2005). Bu açılardan öğretmen adaylarının kopya çekme davranışını nasıl algıladıklarının belirlenmesi ve bu olayın daha aza indirilmesi için nasıl davranılması gerektiği konusunda fikir verme açısından metaforların tespit edilmesi önemli bir yer tutmaktadır.

Yapılan literatür taramasında kültür, iklim, dünya, program, öğretmenlik, coğrafya, sosyoloji, çevre, doğa kavramlarıyla ilgili olan bir çok metafor çalışmasına ulaşılmıştır (Cerit, 2008a; Coşkun, 2010; Eraslan, 2011; Flogaitis and Agelidou, 2003; İbret ve Aydınözü, 2011; Loughland, Reid and Petocz, 2002; Öztürk, 2007; Saban, 2009; Semerci, 2007; Stichert, 2005). Kopya çekme ile ilgili yapılan çalışmalara da bakıldığında; kopya çekmeye ilişkin tutumlar ve bunun çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, öğrencilerin riskli davranışlarının belirlenmesi, üniversite öğrencileri arasında kopya ile ilişkili faktörlerin incelenmesi, üniversitelerde akademik sahtekârlığın incelenmesi gibi konular üzerinde durulduğu görülmüştür (Bernard and Whitley, 1998; Akdağ ve Güneş, 2002; Semerci, 2003, 2004; Aras, Günay, Özan ve Orçın, 2007; Lin and Wen, 2007). Jensen, Arnett, Feldman and Cauffman (2002)'ın çalışmalarında lise ve üniversite öğrencileri arasındaki akademik sahtekârlıkları incelemişler ve kopya çekme davranışının bu öğrenciler arasında kabul edilebilir bir özelliğe sahip olduğunu görmüşlerdir. McCabe and Trevino (1997) çalışmalarında kopya çekmenin yaş, cinsiyet ve not averajı gibi bir dizi bireysel özelliklerden etkilendiğini saptamışlardır. Bu açılardan yapılan bu çalışma öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik

algılarını ortaya koyma açısından literatüre katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Bu çalışmayla kopya çekme kavramına yönelik olarak öğretmen adaylarının metaforik algılarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Öğretmen adayları kopya çekme kavramına yönelik algılarını en fazla hangi metaforlar aracılığı ile açıklamaktadır?

2. Kopya çekme kavramına ilişkin metaforların ortak özellikleri dikkate alınarak oluşturulan kavramsal kategoriler nelerdir?

3. Fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adaylarının oluşturdukları ortak metaforlar nelerdir?

Yöntem

Çalışma Deseni

Araştırmada nitel araştırma yöntemleri içinde kullanılan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim, ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışma Grubu

Bu araştırma, toplam 68 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Bu öğretmen adaylarının 33'ü ilköğretim bölümü fen bilgisi öğretmenliği anabilim dalında (14 bayan, 19 erkek), 35'i ise sınıf öğretmenliği anabilim dalında (19 bayan, 16 erkek) öğrenim görmektedir. Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde ilköğretim bölümü olarak uygun öğrenci sayısına sahip olan bölümler olduklarından bu anabilim dallarından veriler toplanmıştır. Diğer bölümlerden elde edilen veriler yeterli sayıda olmadığından dolayı çalışma grubuna dâhil edilmemiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından, “Kopya çekmek..... gibidir; çünkü” ifadesindeki cümleyi tamamlamaları istenmiştir. Öğretmen adaylarına metaforlarla ilgili kısa bir bilgi verilmiş ve tek metafor yazarak bununla ilgili düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir. “Kopya çekmek..... gibidir” ifadesiyle öğretmen adayının kopya çekmeyi neye benzettiği belirlenmiş, “çünkü...” ifadesiyle de düşüncesi ortaya konulmuştur.

Verilerin Analizi

Öğretmen adayları tarafından geliştirilen metaforlar, kodlama, sınıflama, kategori geliştirme, geçerlik güvenirlik ve verilerin bilgisayara aktarılması (Saban, 2009) şeklinde beş aşamada analiz edilmiştir.

İlk aşamada öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar alfabetik sıraya dizilmiş ve “hırsızlık”, “hastalık” vb. şeklinde kodlanmıştır.

Sınıflama aşamasında metaforlar içerik analizine tabi tutulmuştur. Burada metaforların benzeyen, benzetilen bağıntısına bakılmış ve bunlar ortak özellikleri bakımından ele alınmıştır. Bu araştırmada üç öğretmen adayı kopya çekme kavramı için metafor üretmiş, ancak gerekçe bildirmediği için araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Kategori geliştirme aşamasında öğretmen adayları tarafından üretilen 45 farklı metafordan elde edilen verilerden çıkan kavramlara göre kodlamalar, kategori ve temalar oluşturulmuştur. Bu araştırmada, araştırmacı tarafından dört farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur.

Dördüncü aşamada tema, kavramsal kategori ve kodların ilgili alanı temsil edip etmediğini belirlemek amacıyla bir fen eğitimi, iki eğitim bilimleri uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlara öğretmen adayları tarafından yapılan ve harf sırasına koyulan liste ile dört kategoriyi içeren liste verilmiştir. Görüşüne başvurulmuş uzmanlar iki metaforu farklı bir kategori içinde ele almışlardır. Bunlar, uzmanlar tarafından “kopya çekmenin öğrenene etkisi” kavramsal kategorisi içerisindeki “zararı” kodu kapsamında ele alınan “savaşa giden askerin silahı” ve “çocuğun hiç sevmediği bir oyuncak” metaforlarıdır.

Araştırmada öğretmen adaylarının görüşlerinden direkt alıntılara yer verilmiştir. Nitel araştırmalarda doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlar yoluyla sonuçları açıklamak geçerlik için önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu amaçla çalışmada öğretmen adaylarının görüşlerinden alıntılar yapılmıştır. Son aşamada öğretmen adayları tarafından oluşturulan metaforlar ve içerik analizi sonucu oluşturulan iki tema ve dört farklı kategori ile ilgili veriler bilgisayar ortamına taşınarak frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır.

Bulgular

1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Öğretmen adaylarının kopya çekme kavramına yönelik algılarını en fazla hangi metaforlar aracılığı ile açıkladığını belirten metaforlar, bu metaforların içinde yer aldığı kavramsal kategoriler ve yüzde değerleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Kopya Çekme Kavramına Yönelik Geliştirdikleri En Fazla Metaforlar ve Kavramsal Kategoriler Tablosu

Metaforların Sırası	Metaforların Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Hırsızlık	19	27.94
2	Hak yemek	3	4.41
3	Kendini kandırmak	3	4.41
4	Sanat	3	4.41

Tablo 1’e göre öğretmen adaylarının kopya çekme kavramı ile ilgili ürettikleri en fazla metafor 27.94 yüzdelik dilimiyle “hırsızlık” metaforu ($f=19$) olmuştur. Bu metafor, kavramın ahlaki yönü kavramsal kategorisi içerisinde ele alınmıştır. Bu metaforların dışında kalan 17 metafor da sadece birer öğretmen adayı tarafından üretildiği için bu tabloya alınmamıştır. Öğretmen adayları tarafından üretilen bütün metaforlara tablo 3’te yer verilmiştir.

2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Öğretmen adaylarının kopya çekme kavramına yönelik ürettikleri metaforların ortak özellikleri dikkate alınarak oluşturulan tema ve kavramsal kategoriler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Kopya Çekme Kavramına Yönelik Üretilen Metaforların Tema ve

Kavramsal Kategorileri		
TEMA	KAVRAMSAL KATEGORİ	KOD
KAVRAMIN İŞLEVİ	Kopya çekmenin öğrenene etkisi	Zararı
		Yardımcı olması
		Bağımlılık yaratma
KAVRAMIN ÖZELLİKLERİ	Duyuşsal yönü	Güven duygusu
		Heyecan duygusu
		Paylaşma duygusu
	Ahlaki yönü	Bireysel haklar
	Kişisel yönü	Psikomotor özellik
		Bilişsel özellik

Tablo 2’de görüldüğü gibi üretilen metaforların ortak özellikleri dikkate alınarak iki farklı tema oluşturulmuştur. Kopya çekmenin öğrenene etkisi kavramsal kategorisi, kavramın işlevi teması içinde; kavramın duyuşsal yönü, kavramın ahlaki yönü, kavramın kişisel yönü kavramsal kategorileri, kavramın özellikleri teması içinde ele alınmıştır. Bu kavramsal kategoriler altında da tabloda görüleceği gibi dokuz tane kod oluşturulmuştur. Öğretmen adayları tarafından oluşturulan metaforların hangi kavramsal kategori ve kod içinde ele alındığı Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Kopya Çekme Kavramına Yönelik Oluşturulan Metaforların Kavramsal

Kategorileri

Kavramsal Kategori	Kod	f	%	Metafor	Metafor Sayısı
Kopya çekmenin öğrenene etkisi	Zararı	17	25	Kendini kandırmak, Beynin boş levha olması, Çölde görülen serap, Hastalık, Kredi kartı, Saman alevi, Çile çekmek, Çölde bir damla su, Makarnayı süsleyen acılı ketçap, Armut piş ağzıma düş, Meyveli pasta, Aldatmak, Geleceğini sigara içerek tüketen insan, Taşıma suyla değirmen yürütmek	(14)
	Yardımcı olması	5	7.35	Savaşa giden askerin silahı, Nefes, Ders çalışmak, Anne, Kurtarıcı	(5)
	Bağımlılık yaratması	5	7.35	Kanser, Tuzlu su içmek, Uyuşturucu, Aşk, Sigara tiryakiliği	(5)
Kavramın duyuşsal yönü	Heyecan duygusu	4	5.88	Aksiyon filmi, Adrenalini yaşamak, Gerilim filmi izlemek, Hız yapmak	(4)
	Güven duygusu	3	4.41	Kendini küçük görmek, Çocuğun hiç sevmediği bir oyuncak, Büyük cesaret göstermek	(3)
	Paylaşma duygusu	1	1.47	Bilgiyi paylaşmak	(1)
Kavramın ahlaki yönü	Bireysel haklar	24	35.2	Aç bir insan, Hırsızlık, Katil, Hak yemek, Ayıp	(5)
Kavramın kişisel yönü	Psikomotor özellik	7	10.2	Keman çalma, Sanat, Marifet, Nakış işlemek, Yetenek	(6)
	Bilişsel özellik	2	2.94	gerektiren iş, Balık tutmak Zekilik, Sanat	(2)

Tablo 3’te görüldüğü gibi, “kopya çekmenin öğrenene etkisi” kavramsal kategorisi kapsamındaki “zararı” kodu içinde 14 metafor ele alınmıştır. Bu metaforları 17 (%25) öğretmen adayı üretmiştir. Bu

kodda en sık kullanılan metafor “kendini kandırmak”(3) metaforudur. Burada öğretmen adayları “kendini kandırmak”, “çölde görülen serap”, “saman alevi”, “çölde bir damla su”, “makarnayı süsleyen acılı ketçap”, “meyveli pasta”, “aldatmak” metaforlarını bir an için insanın kendini mutlu ve başarılı hissetmesi ama bunların geçici olması bakımından, “beynin boş levha olması”, “armut piş ağzıma düş”, “taşım suyla değirmen yürütmek” metaforlarını yeni bilginin öğrenilememesi bakımından, “hastalık”, “çile çekmek”, “kredi kartı”, “geleceğini sigara içerek tüketen insan” metaforlarını ise ilerledikçe daha kötü olması bakımından ele almışlardır. “Yardımcı olması” kodu içinde beş metafor ele alınmıştır. Bu metaforları beş (%7.35) öğretmen adayı üretmiştir. Burada öğretmen adayları, “savaşa giden askerin silahı”, “nefes”, “anne”, “kurtarıcı” metaforlarını insanı zor durumdan kurtarmak ve rahatlatması bakımından, “ders çalışmak” metaforunu ise kopya hazırlarken bilgilerin zihinde kalması bakımından ele almışlardır. “Bağımlılık yaratması” koduna bakıldığında da beş metafor ele alınmıştır. Bu metaforları beş (%7.35) öğretmen adayı üretmiştir. Burada öğretmen adayları “tuzlu su içmek”, “uyuşturucu”, “aşk” ve “sigara tiryakiliği” metaforlarını ihtiyaç duyulması bakımından, “kanser” metaforunu ise yayılması bakımından ele almışlardır. Bu kavramsal kategori çerçevesinde kopya çekme kavramının öğretmen adaylarına etkilerinin neler olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının “kopya çekme kavramının öğrenene etkisi” hakkında genelde zararlı olduğu ve kötü bir bağımlılık yarattığı görüşlerine sahip olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının kopya çekme kavramına yönelik kopya çekmenin öğrenene etkisi kategorisi ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Kopya çekmek kendini kandırmak gibidir. Çünkü bir insan kendini kandırarak mutlu ve başarılı olduğunu düşünür. Kopya çekince geçici çözüm üretirsin ve başarılı olduğunu düşünerek mutlu olursun”.

“Kopya çekmek anne gibidir. Anne zor anlarında çocuğunun yanındadır. Kopya çekmek de anne gibi her daim yanımızdadır.”

“Kopya çekmek uyuşturucu gibidir. Uyuşturucu aldıkça bir daha almak ister insan bağımlı olur. Kopya çeken kişi de bağımlı olur kopya çekmeden yapamaz.”

Tablo 3’te görüleceği gibi “kavramın duyuşsal yönü” kavramsal kategorisi kapsamındaki “heyecan duygusu” kodu içerisinde dört metafor ele alınmıştır. Bu metaforları dört (%5.88) öğretmen adayı üretmiştir. Burada öğretmen adayları “aksiyon filmi”, “adrenalini yaşamak”, “gerilim filmi izlemek”, “hız yapmak” metaforlarını heyecan duygusunu içermesi bakımından ele almışlardır. Tablo 3’e bakıldığında “kavramın duyuşsal yönü” kavramsal kategorisindeki “güven duygusu” kodu kapsamında üç öğretmen adayının (%4.41) ürettiği, üç metafor ele alınmıştır. Burada öğretmen adayları “çocuğun hiç sevmediği bir oyuncak” ve “kendini küçük görmek” metaforlarını aciz olma bakımından, “büyük cesaret göstermek” metaforunu ise tüm tehlikeleri göz önüne almak bakımından ele almışlardır. “paylaşma duygusu” kodu kapsamında ise bir metafor ele alınmıştır. Burada öğretmen adayları “bilgiyi paylaşmak” metaforunu arkadaşların bilgi yönünden birbirine yardımcı olması bakımından ele almışlardır. Bu kavramsal kategori çerçevesinde öğretmen adaylarının heyecan duygusunu yaşamak istedikleri söylenebilir. Öğretmen adaylarının bu kavramsal kategori ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Kopya çekmek kendini küçük görmek gibidir. Çünkü kendini küçük gören kişi acizdir, kendine güvensizdir. Kendine güvenmeyen insanlar kopya çekmek ihtiyacını duyarlar.”

“Kopya çekmek gerilim filmi izlemek gibidir. Gerilim filminde korkarsın telaşlanırsın, kopya çekince de insanlar heyecanlanırlar, panik olurlar, kendilerini ele verirler.”

“Kopya çekmek büyük cesaret göstermek gibidir. Tüm tehlikeleri göz önüne alırsın, güveninin tam olması gerekir. Kendine güvenen insan kopya çeker.”

Tablo 3’te, “kavramın ahlaki yönü” kavramsal kategorisindeki “bireysel haklar” kodu kapsamında beş metafor ele alınmıştır. Bu metaforu 24 (%35.29) öğretmen adayları üretmiştir. Bu kod kapsamında üretilen en fazla metaforlar “hırsızlık”(f=19) ve “hak yemek”(f=3) olmuştur. Burada öğretmen adayları “aç bir insan”, “hırsızlık”, “katil” ve “hak yemek” metaforlarını çalma ve emeğe zarar verilmesi bakımından “ayıp” metaforunu ise utanç verici olması bakımından ele almışlardır. Burada öğretmen adaylarının kopya çekme davranışına onay vermedikleri bir eylem olarak gördükleri söylenebilir. Öğretmen adaylarının bu kavramsal kategori ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Kopya çekmek hırsızlık gibidir. Çünkü hakkımız olmayan bir şeye sahip oluruz. Kopya çekince de hakkın olmayan bilgiye sahip olursun”.

“Kopya çekmek hak yemek gibidir. Çünkü başka insanların hak ettiklerine göz dikmektir. Hak etmediği bir nota sahip olur”.

“Kopya çekmek hırsızlık gibidir. Çünkü hırsız insanların çalışıp uğraşarak edindiği şeyleri alır. Kopya çekmek de başkasının emeğine göz dikmektir”.

Tablo 3’e bakıldığında “kavramın kişisel yönü” kavramsal kategorisi kapsamındaki “psikomotor özellik” kodu içinde altı metafor ele alınmıştır. Bu metaforları yedi (%10.29) öğretmen adayı üretmiştir. Bu kod kapsamında öğretmen adayları “keman çalma”, “sanat”, “marifet”, “nakış işlemek”, “yetenek gerektiren iş” ve “balık tutmak” metaforlarını beceri gerektirmesi bakımından ele almışlardır. Aynı kavramsal kategori kapsamında “bilişsel özellik” kodu içinde iki öğretmen adayının (%2.94) ürettiği iki metafor ele alınmıştır. Burada öğretmen adayları “zekilik” ve “sanat” metaforlarını sistemli bir zihin aktivasyonu ve bilgi donanımı gerektirmesi bakımından ele almışlardır. Bu bulguya bakılarak öğretmen adaylarının kopya çekme işlevini gerçekleştirecek kişilerde psikomotor ve bilişsel özelliklerin olması gerektiğine inandıkları söylenebilir. Öğretmen adaylarının bu kavramsal kategori ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Kopya çekmek zekilik gibidir. Çünkü zeki insan sistemli davranır. Kopya çeken hangi anda nasıl davranacağını iyi belirler ve sistemli bir şekilde olayı gerçekleştirir. Bu da zeki bir kişinin yapacağı iştir”.

“Kopya çekmek ileri derece marifet gibidir. Çünkü herkes kopya çekemez. Bu yetenek gerektirir ve becerilerle ortaya çıkar veya yetenek olduğu söylenir”.

“Kopya çekmek sanat gibidir. Çünkü herkes sanat yapamaz. Herkes kopya çekemez, yürek ister, yetenek ister, cesaret ister”.

3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Öğretmen adayları tarafından üretilen ortak metaforların anabilim dallarına göre dağılımı Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Adayları Tarafından Üretilen Ortak Metaforların Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Ortak Metafor	Bölüm	Frekans	Yüzde (%)	Kavramsal Kategori
Hırsızlık	Fen	8	11.76	Kavramın ahlaki yönü
	Sınıf	11	16.17	Kavramın ahlaki yönü
Kendini kandırmak	Fen	2	2.94	Kopya çekmenin öğrenene etkisi
	Sınıf	1	1.47	Kopya çekmenin öğrenene etkisi
Sanat	Fen	2	2.94	Kavramın kişisel yönü
	Sınıf	1	1.47	Kavramın kişisel yönü
Hak yemek	Fen	1	1.47	Kavramın ahlaki yönü
	Sınıf	2	2.94	Kavramın ahlaki yönü

Tablo 4’e göre her iki anabilim dalında en fazla üretilen metafor “hırsızlık” olmuştur. Fen bilgisi eğitiminden sekiz (%11.76) kişi, sınıf öğretmenliğinden ise 11 (%16.17) kişi bu metaforu üretmiştir. Anabilim dalları “kavramın ahlaki yönü” kavramsal kategorileri bakımından bu metaforu benzer şekilde ele almıştır. Bu kavramsal kategoride, öğretmen adayları “hırsızlık” metaforunu habersiz birinin malını çalmak ve emeğe zarar vermek bakımından ele almışlardır.. Bu kavramsal kategoride, öğretmen adayları “hırsızlık” metaforunu habersiz birinin malını çalmak ve emeğe zarar vermek bakımından ele almışlardır. Diğer metaforlar ise genelde bir ya da iki öğretmen adayı tarafından üretilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Kopya çekme kavramına yönelik olarak öğretmen adaylarının algılarını ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışmada 68 öğretmen adayı 45 farklı metafor üretmiştir. Bu metaforlar öğretmen adaylarının kopya çekme kavramını ne kadar farklı algıladığının bir göstergesidir. Öğretmen adaylarının kopya çekme kavramı ile ilgili ürettikleri en fazla metafor 27.94 yüzdelik dilimiyle “hırsızlık” metaforu olmuştur. Burada öğretmen adayları kopya çekme kavramını yüz kızartıcı ve utanç verici bir olayla ilişkilendirmiştir. Kopya çekmek, gerçek olamayan bir başarıyı getirir, hiçbir yararı olmadığı gibi, öğrencilerin de gerçekten başarılı olmalarını engeller. Zararları sonradan ortaya çıkar ve yüz kızartıcı bir suçtur (Seven ve Engin, 2008). Dolayısı ile bu metaforun en fazla üretilmesi şaşırtıcı değildir. Diğer araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda da kopya çekmek ile hırsızlık ve akademik sahtekarlık kavramlarının beraber kullanıldığı görülmüştür (Coşkan, 2010; Eminoğlu ve Nartgün, 2009; Carpenter, Harding, Finelli, Montgomery and Passow, 2006).

Öğretmen adaylarının kopya çekme kavramına yönelik ürettikleri metaforların ortak özellikleri dikkate alınarak iki tema ve dört kavramsal kategori oluşturulmuştur. Bu kavramsal kategoriler altında oluşturulan metaforlara bakıldığında öğretmen adaylarının kopya çekme kavramını olumsuz bir eylem olarak algıladıkları söylenebilir. Özellikle kavramın ahlaki yönü, kopya çekmenin öğrenene etkisi ve kavramın duyuşsal yönü kavramsal kategorileri açısından bu olumsuz görüşlerini dile getirmişlerdir. Yangın ve Kahyaoğlu (2009)’un yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının büyük bir oranda kopya çekmeyi ahlaki olarak uygun bulmadıkları, kopya çekmeyi başkalarının hakkını yemek olarak düşündükleri görülmüştür. Bu durum çalışmanın bu bulgusunu destekler niteliktedir. Kopya çekmenin “hak”, “adalet”, “dürüstlük” gibi etik kavramlarla ilişkilendirilmesi, eğitimin bireylerde olumlu tutum ve davranış geliştirme görevini gerçekleştirmesine etkili olarak hizmet edecektir (Akdağ ve Güneş, 2002). Kavramın kişisel yönü kavramsal kategorisi ele alındığında ise öğretmen adaylarının kopya çekme kavramını yetenek gerektiren bir iş olarak algıladığı ve zeki insanların kopya çekebileceği (f=2) düşüncesini savundukları görülmüştür. Oysa

Brownel'in 1928'de yaptığı çalışmada kopya çeken öğrencilerin çekmeyenlere göre daha az zeki olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Kaymakcan, 2002). Çelikten ve Çelikten (2007)'in yaptıkları çalışmada televizyon programlarındaki öğrencilerin kopya çekmeyi marifet saydığını ve bunun da çekici bir şekilde izleyenlere sunulduğunu belirtmişlerdir. Bu açıdan öğretmen adaylarının kopya çekme kavramını yetenek gerektiren bir iş olarak görme nedenleri olarak bu tür televizyon programları da gösterilebilir.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre kopya çekme kavramına yönelik ortak ürettikleri metaforlara bakıldığında, her iki anabilim dalında en fazla “hırsızlık” metaforu üretilmiştir ve bu metafor aynı kavramsal kategoride düşünülmüştür. Bu açıdan her iki anabilim dalının kopya çekme kavramına yönelik algılarının benzer olduğu söylenebilir. Yangın ve Kahyaoğlu (2009) çalışmalarında öğretmen adaylarının okudukları programa bağlı olarak kopya çekmeye yönelik çok fazla bir fark tespit etmemişlerdir. Bu sonuçlar ışığında, kopya çekme davranışının önlenmesi için öğrencilerde kendi kendine denetim bilinci geliştirilmeli, öğretmenlik mesleğinin etik kuralları her sınıf kademesinde öğrencilere kazandırılmaya çalışılmalı, öğrencilerin derslere devamı sağlanmaya çalışılmalıdır (Akdağ ve Güneş, 2002). Güney, Erten, Atalan ve Çok (2006) çalışmalarında ergen görüntüsünü ortaya koyan tüm haberler ve bir televizyon dizisindeki altı ergen karakteri analiz etmişler ve ergenlerdeki riskli davranışlardan bir tanesinin de kopya çekme olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Dolayısı ile televizyon programlarında kopya çekmeyi teşvik eden görüntülerin, özellikle daha küçük yaşta olan öğrencileri etkilememesi adına, izlenmesi engellenebilir. öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelmelerine neden olan etkenler ortadan kaldırılmalı, kopya çekmenin olumsuzlukları anlatılmalı, kendi öğrencilerinin kopya çekmemelerini nasıl sağlayacakları konusunda bilgilendirilmelidir. Dolayısıyla sınıf içi öğrenmenin gerçekleşmesi için daha çok çaba sarf edilmeli ve her öğretmen adayı kendi çabasıyla elde ettiği başarının olumlu sonuçlarıyla yaşamalıdır.

Kaynaklar

- Akdağ, M. ve Güneş, H. (2002). Kopya çekme davranışları ve kopya çekmeye ilişkin tutumlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 31, 330-334.
- Aras, Ş., Günay, T., Özcan, S., ve Orçın, E. (2007). İzmir İli'nde lise öğrencilerinin riskli davranışları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8, 186-196.
- Bernard, E. and Whitley, Jr. (1998). Factors associated with cheating among collage students: A review. *Research in Higher Education*, 39(3), 235-274.
- Carpenter, D.D.; Harding, T.S.; Finelli, C.J.; Montgomery S.M. and Passow, H.J. (2006). Engineering students' perceptions of and attitudes towards cheating. *Journal of Engineering Education*, 95(3), 181-194.
- Cerit, Y. (2008a). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Coşkun, M. (2010). Lise öğrencilerinin "İklim" kavramıyla ilgili metaforları (zihinsel imgeleri). *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(3), 919-940.
- Coşkan, C. (2010). Öz denetim ve sosyal etkilerin akademik usulsüzlüğe etkileri: DeneySEL ve kolerasyonel bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Çelikten M. ve Çelikten Y. (2007). Televizyon programlarında çizilen öğrenci, öğretmen ve yönetici profilleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(2), 369-378.
- Eminoğlu, E. ve Nartgün, Z. (2009). Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekarlık eğilimlerinin ölçülmesine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 215-240.
- Flogaitis, E. and Agelidou, E. (2003). Kindergarten teachers' conceptions about nature and the environment. *Environmental Education Research*, 9(4), 461-478.
- Girmen, P. (2007). İlköğretim öğrencilerinin konuşma ve yazma sürecinde metaforlardan yararlanma durumları. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

- Güney, N., Erten, D., Atalan, C., ve Çok, F. (2006). Ergenlikte risk almanın televizyon üzerinden incelenmesi. *Türk HIV (AIDS) Dergisi*, 9(1), 17-22.
- İbret, B.Ü. ve Aydınözü, D. (2011). İlköğretim II. kademe öğrencilerinin “Dünya” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (1), 85-102.
- Jensen, L.A., Arnett, J.J., Feldman, S.S., ve Cauffman, E. (2002). It’s wrong, but everybody does it: Academic dishonesty among high school and collage school. *Contemporary Educational Psychology*, 27, 209-228.
- Kaymakcan, R. (2002). *İlahiyat Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Karşı Yaklaşımları*. Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 5, 121-138.
- Lakoff, G. and M. Johnson. (2003). *Metaphors we live by*. London: The University of Chicago Press.
- Lin, C.H.S., and Wen, L.Y.M. (2007). Academic dishonesty in higher education-a nationwide study in Taiwan. *Higher Education*, 54(1), 85-97.
- Loughland, T., Reid, A. and Petocz, P. (2002). Young people’s conceptions of environment: A phenomenographic analysis. *Environmental Education Research*, 8 (2), 187-197.
- Martinez, M., Sauleda, N. and Huber, G. (2001). Metaphors as blueprints of thinking about teaching and learning. *Teaching and Teacher Education*, 17, 965-977.
- McCabe, D.L., and Trevino, L.K. (1997). Individual and contextual influences on academic dishonesty: A multicampus investigation. *Research in Higher Education*, 38(3), 379-396.
- Miles, M.B. and Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook: Qualitative data analysis*. California: Sage Publications.
- Öztürk, Ç. (2007). Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi öğretmen adaylarının “Coğrafya” kavramına yönelik metafor durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 55-69.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip olduğu zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Semerci, Ç. (2003). Kopya çekmeye ilişkin tutum ölçeği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 227-234.

- Semerci, Ç. (2004). Tıp fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri. *F.Ü. Sağlık Bil. Dergisi*, 18(3), 139-146.
- Semerci, Ç. (2007). Program geliştirme kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programına farklı bir bakış. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(1), 139-154.
- Seven, M. A. ve Engin, A. O. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye duydukları ihtiyaç ve kopya çekme sebepleri, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 121-136.
- Stichert, G., E. (2005). *Preservice science teacher perception of prosession with metaphorical images and reasons of choosing teaching as a profession*. Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- TDK (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Yangın S. ve Kahyaoğlu M. (2009). İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21), 46-55.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Summary

Metaphor can be explained as to understand one point to another point and to experience this (Lakoff and Johnson, 2003). Cheating is seen as an educational problem in every country. Environments where students are found to cheat action (Semerci and Sağlam, 2005). In these respects, to determine the prospective teachers how perceive cheating and to minimize cheating more, in terms of giving an idea of how to treat determining the metaphors are important. Looking at the studies on cheating, see that to put emphasis on issues such as; attitudes related to cheat and examine this in terms of a variety of variables, to determine students' risky behavior, analysis of the factors associated with the cheating of college students, to investigation academic dishonesty in universities (Bernard and Whitley, 1998; Akdağ and Güneş, 2002; Semerci, 2003, 2004; Aras vd., 2007; Lin and Wen, 2007).

Purpose: In this study is aimed to determine the metaphoric perceptions of teachers' candidates about cheating concept. To answer the following sub-problems in this regard,

1.What's more metaphors are explained the teacher candidates' perceptions towards the concept of cheating?

2.What are the conceptual categories, concept of cheating metaphors which took into account the common features?

3.What are the common metaphors, that to create the Science and Elementary teachers' candidate

Method: The sample of the research has been comprised of 68 preservice Science and Elementary teachers of in Education Faculty. Qualitative research methods were used covered phenomenology .

The data of the research has been acquired through completing the following sentence for each candidate teachers; "Cheating is like; because".

Results and discussion: Teachers' candidates have produced 45 different metaphors concerning cheating concept. These metaphors have been united under four conceptual categories in terms of their common qualities.

The metaphor of "theft" has become more than the other metaphors, produced by teachers' candidate about concept of cheating. This metaphor is discussed in the conceptual category of "the concept of moral direction". Here, teachers' candidate associated the concept of cheating about disgraceful and shameful incident. Cheating brings success is not true, there is no benefit to students as well as obstacles to be really successful. Losses occur later and disgraceful crime (Seven and Engin, 2008).

The concept of cheating perceived as a job that requires talent by teachers' candidate at "the concept of personal direction" conceptual category and has been advocated the idea that intelligent people can cheating.

Candidate teachers who have been studying in both departments produced four common metaphors. The metaphor of "theft" has become the more than metaphors, produced by both departments about concept of cheating. Departments handle this metaphor in a similar way, in terms of "concept of moral direction" conceptual categories.

Studies of Yangın and Kahyaoğlu (2009) don't detect too large a difference toward cheating depending on the program teachers' candidate studies. Based on these results, the factors that causes to cheat teachers' candidate must removed, must explain disadvantages cheating, they must informed about how to ensure their students don't cheat.

